

S. KOPRIVEC:

Naša Marijanica.

zdati vam moram takoj, dragi Zvončkarji, da to ni bila Marijanica »nežnega« spola, ampak še nežnejšega — samica domačega goloba.

Kako pa je prišla golobica do tega imena? — Zaradi svoje časih nadležne prijaznosti. Pri vas ste tudi vajeni, da daste vsaki živali, ki jo imate, svoje ime, še celo lesen konjič postane »belec«.

Ime ji je bilo izrečeno; poklical jo je drugi, tretji; ime se je golobice oprijelo, in na klic: »M'r'jan'ca, pojď'!« se je gotovo odzvala.

Imel sem živalco sam na domu, dokler mi je ni ugrabil mali kraguljček ptičar (mišar); hočem vam podati nekaj spominov na Marijanico, da vidite, ljubi Zvončkarji, česa je zmožen nedolžen golobček.

Nekje v Ljubljani je dal pred leti hišni gospodar mogočen ukaz, da se morajo odpraviti vsi golobi iz bivališč na poslopju. Nesrečni parček je tudi izginil, eden njun nedorastel otrok — le tuintam pokrit z mehkim puhom — pa je prišel v roke trdoglavemu paglavcu, ki pa je imel precej storjen sklep, da mu mama za večerjo napravi ocvrtega goloba. Da pa se še nekoliko poredi, je zaprl neusmiljeni deček nesrečnega goloba v temno shrambo in mu natresel koruze.

Soseda gospa K. je k sreči zvedela za jetnika, ki čaka na izvršitev obsodbe. Zasmilil se ji je golobček, in prosila je zanj milosti, mama se je tudi branila delati ocvrtega goloba, zato je prišel golobček kmalu v last gospe K.

Prvi križ je bil tu. Drugi pride precej: kako to ubožico nakrmiti, da od lakote ne pogine. Gospa si je prizadevala na vse načine, pripraviti živalci hrano v želodček; napravila je svaljke iz kruha, namočenega v vodi ali mleku, in jih je siroti tlačila v kljunček, ki ga pa je bilo treba še na stežaj odpirati. To krmljenje je bilo gotovo mučno, toda — hočeš — nočeš — moraš; tudi je kar kratkomalo položila živalco vznak in ji natresla pšena, prosa v kljunček. Za vse te mučne poizkušnje je dobila golobičica navadno vselej — poljub.

Minevali so dnevi, gospa in golobičica sta si bili vdani prijateljici; obe sta se privadili raznim načinom krmljenja.

Golobica je postajala krepkejša in tudi dostojno obleko je že dobila.

Časih ni bilo nikogar, ki bi jo krmil; tedaj pa je bilo treba misliti na samostojno uživanje jedil, in res je živalca začela pobirati konoplje, ki so odletavale kanarčkom.

Mislila je gospa: Marijanica, dorasla si, postala si zrela, da pojdeš v svet, zato je spustila živalco na svobodo, toda golobica se je vrnila le vedno na okno.

Sklep je bil storjen: ako ti ni za svet in tvoje vrstnike, pa ostani pri nas!

In gruljenja ni bilo konca, pa tudi sladkih besed »naši Marijanici« ni manjkalo. Vedno je bila pod nogami, se je priklanjala, stresala s perutmi, grulila. Najrajša bi videla, da bi jo bil kdo obgovarjal in nosil po rokah. Ubožica se ni odstranila od človeka; pri vsakem delu je bila poleg in silila v roke.

Ob pogledu na to živalco si nisi mogel misliti, da je to mogoče: ta žival nekaj želi, se nekako zaveda, da je navezana na ljudi, in da tako mora biti, čeprav ji ne pristoja — mogoče hoče biti hvaležna, ker ji je bilo rešeno življenje, ali te pa graja, ker ji je bil dan povod, da se je navezala na ljudi. Kdo ve!

Ob času, ko se je gospa K. preselila iz Ljubljane na kmete, sem postal jaz novi gospodar »naše Marijanice«.

Na novem domu si je sama izvolila svoje bivališče vrhu prizidka nad štedilnim ognjiščem. Ako sem temu ugovarjal in jo odganjal s prizidka, je bila precej zopet na izvoljenem mestu, se zavrtela okrog svoje osi in me prav pošteno okregala s svojim gru-u, gru-u. Kaj sem hotel, prepustil sem ji prostor nad štedilnikom . . .

Prve dni se ni nič kaj dobro počutila, ker je bilo menda presvetlo — v mestu so same temne luknje. Dobrikal sem se ji, ona je prikimavala — bila sva kmalu dobra prijatelja. Če sem se ji približal z roko, me je tolkla s perutmi in odpravila s kljunom, češ, kaj imaš ti opraviti na moji trdnjavi.

Njena hrana je bila izvečine konoplja; prav dobro je vedela, kdaj se njej v zabožku odmerja porcija; časih je šlo za silo tudi proso; pšenice, koruze i. dr. ni mogla uživati. Spravila se je tudi nad kruh in to takrat, kadar sem zajtrkoval; največkrat je le trgala drobce in jih metala daleč okrog.

Dolgo si ni upala drugam kakor s svoje trdnjave na bližnjo mizo in okno; kadar ji je bilo treba peska, ga je dobila po tleh.

Smešni prizori so se nudili večkrat, kadar je Marijanica šetala po tleh in so se pripodile kar tri zverine pasjega plemena v kuhinjo. Vsakega je sprejela z udarci perutnic in ga spremila v njegovo zatišje — v podpeček.

Miru ni dala drugače, kadar ji ni bilo vse všeč, da je držala »košek«.

Bila je preprijazna, prevljudna in bogsivedi kaj še vse; preprijazna tako, da mi je večkrat ušla pikra beseda, ki bi zadela najboljše srce preobčutno. Marijanica se ni zmenila: razšopirila je rep in peruti, nabijala še bolj s svojim gruljenjem in me naskakovala. Gospe K. ni smela videti, da bi naslonila glavo na mizo. Prifrfotala je s svoje trdnjave, ji sedla na glavo, grulila in jo vlekla za lase in ušesa.

Ko so prižgali zvečer luč, je bilo treba ravnati oprezno; priletela je s svoje trdnjave na mizo, in v hipu je postala tema; marsikateri cilinder je našel svoj hladni grob v drobcih na tleh . . .

Ako je nameravala prileteti na mizo, je bilo treba vse papirje pritrčiti, sicer je šlo vse na štiri vetrove. Vrgel sem jo v zrak, toda preden sem potegnil roko nazaj, je bila že zopet pred menoj, se šopirila in me naskakovala.

Imela je navado, da mi je sedla na ramo in mi prebiralala po lasih in okrog uhlja. Če sem zasukal glavo, me je obirala po licu, po brkah in okrog oči. Ako pa je bila jezna, me je kljuvala, da je bilo treba paziti na oči. Sedla je celo tujemu človeku na glavo ali na ramo, ako je stopil v kuhinjo. Najrajša je šla k ženski, ki je govorila z nežnim, tankim glasom. Ako je gospa pela, je bila Marijanica takoj pri njej.

Ako je slišala glas gosli, ali da so otroci v šoli peli, je grulila na vse pretege in letala po kuhinji.

Sčasoma si je upala tudi iz kuhinje in celo do vodnjaka; tem pohodom se je jako privadila. — Občudovala je svet, toda vrnila se je vselej k svojim.

Če je Marijanica sedela na vodnjaku, in so otroci v šoli peli pri odprtih oknih, je bila takoj v šolski sobi. Moral sem vedno ob petju zapirati okna; tedaj pa je letala od okna do okna in silila v šolsko sobo. Slišal sem jo celo na šolskem pragu pred vrati šolske sobe gruliti med poukom.

Nekega poletnega dne je sedela Marijanica na znotranjem odprtem oknu v šoli, ko so prihajali mali modrijani k pouku. Ura odbije, vstopim v šolo: »Molimo!« — Med molitvijo so se ozirali otroci proti oknu in se prav pritajeno smejali. Že sem hotel ziniti — pa se mi hipoma znajde naša Marijanica na rami. Zamahnem z roko, in tako hitro je bila skozi okno... Kakšen smeh bi bil v šoli, da ni bilo to med molitvijo.

Kadar pa je Marijanica le predolgo občudovala krasno prirodo, jo je bilo treba vabiti zopet med štiri stene. Privadila se je vabilu in reči je bilo treba samo: »M'rjan'ca pojđ'!« in bila ti je že na rami ali skozi vrata v kuhinji.

Skoro vsako jutro me je prišla buditi na postelji, če so bila le kuhinjska in sobna vrata odprta. Če sem se dvignil v postelji ali ne, ona je vedela, da sem še v postelji. Počepnila je na blazino, grulila in me božala s kljunčkom. Nema lokrat so me čakali zjutraj pred sobnimi vrati trije psi, med njimi tudi naša Marijanica.

Zadela pa jo je prva in predzadnja nesreča. Na omari je na robu ležalo prazno rešeto, tik omare na tleh pa posoda z mrzlim lugom. Zvečer je bila Marijanica še zdrava, drugo jutro pa dobimo ubogo živalco sedeti žalostno na robu posode, popolnoma napojeno z lugom, rešeto pa v lugu. Kljunček nekako porjavel, obronki oči ravnotako, njeno perje tudi porjavelo in premočeno do kože. Dala ni nobenega glasu, in pričakovati je bilo, da vsak čas pogine.

Priletela je namreč z ognjišča na bližnjo omaro in sedla na obroč rešeta. To se je prevagalo, pokrilo Marijanico in jo vrglo v lug. Imela je menda še toliko moči, da se je vzdignila in sedla na rob posode.

Gospa in njena sestra, ki je bila ravno na počitnicah, sta jokali brez utehe; celo meni bi skoro ušel jok. Pestovanja ni bilo konca: dobila je Marijanica laškega olja, se sušila v naročju ob toplem solncu in ne vem, kaj še vse — menda je celo sv. Anton dobil dvajsetico, če naša Marijanica okreva...

Res je okrevala v par dneh in zopet je bila — pa še bolj — »naša M'r'jan'ca«.

Ako sem jo poklical: »M'r'jan'ca pe-e-čjd!« in to v primernem glasu, je bila prej skozi vrata kot jaz in potem sem jo zvabil, kamor sem hotel.

Gospa je hodila k sosеду po mleko in zaprla kuhinjo. Odprl sem čez nekaj časa vrata, in bila je prej pri sosеду kakor gospa.

Če sem opravljal dela na vrtu in me je ugledala skozi odprto okno, je bila takoj na rami ali pa je pobirala po tleh okrog mene.

Nekega večera se je vgnezdila v podpeček — na pasja prenočišča. Psov ni pustila blizu, in isto noč ni nobeden izmed treh čuvarjev spal v podpečku. Drugo jutro pa najdem v podpečku — golobje jajce.

Dasi je bila živalca v zabavo in razvedrilo vsem, ki so jo poznali, moram vendar priznati, da se me je lotevala nervoznost, ker sem jo imei vedno — na glavi.

Prišla pa je tudi ura ločitve, in to je bila zadnja nesreča za našo Marijanico.

Nekega dne sem bil v šoli. Gospa je odšla v prodajalnico in pustila kuhinjska vrata odprta. Marijanica je šla za njo in kakor navadno sedla na vodnjak. Ob odmoru pridem iz šole, iščem Marijanico v kuhinji, pri vodnjaku, tudi drugod — ni je bilo. Kličem jo, toda zaman. Našel sem samo šopek perja v bližini vodnjaka — vse mi je bilo jasno.

Privoščil si jo je za kosilo mali kraguljček ptičar ali mišar, ki je vedno zalezoval drobne ptice, ki sem jih slehrno zimo krmil.

Kakšen jok in klicanje je bilo po naši Marijanici, si lahko vsakdo misli. Celo meni se je porosilo oko. Zdelo se nam je, kakor da bi človek odšel na veke iz hiše. Otožnost se nas je polotila.

Sklenil sem trdno, da žival s takimi ali enakimi lastnostmi ne pride več k hiši, da ne bo treba še kdaj za njo žalovati.

Kraguljčku ptičarju, četudi mišarju, pa sem napovedal boj in smrt do zadnjega.

Vam, dragi čitatelji »Zvončka«, pa ne svetujem, da bi kdo poizkušal na opisani način udomaćiti domačega goloba. Pustite živalco živeti, kakor zahteva njena prirojena narava, ker tudi na ta način užijete lahko z njo mnogo veselja.

